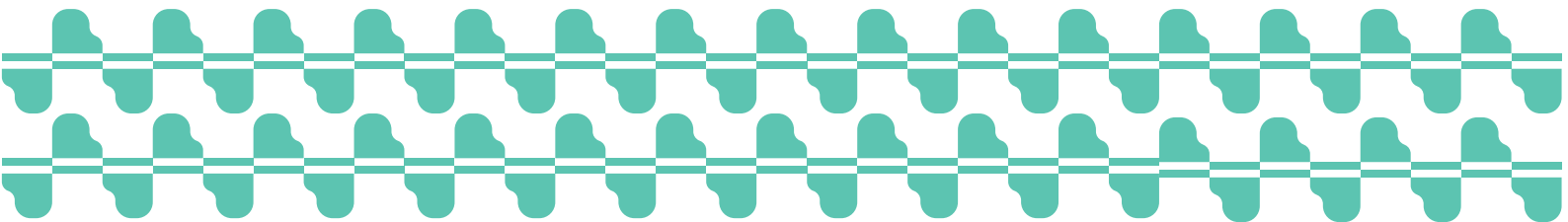

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma 2022-2031

Syksy 2021 (ver. 27.10.2021)

Sisällysluettelo

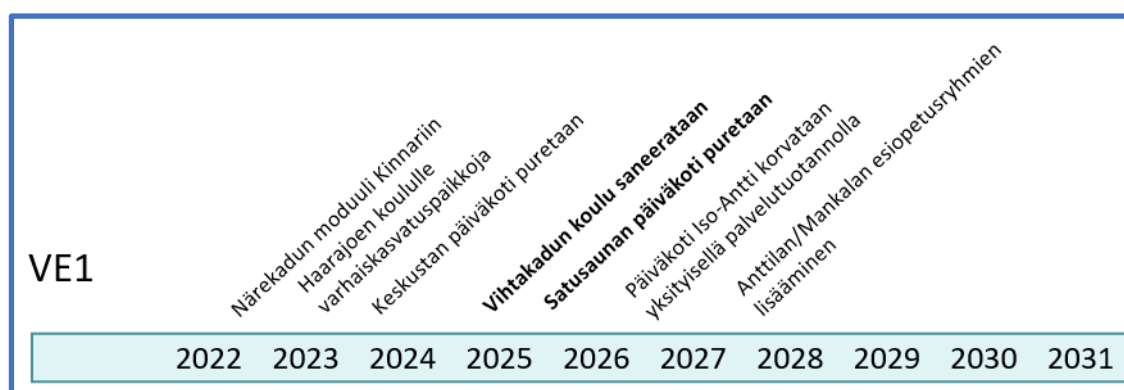
1	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoehdotus vuosille 2022-2031.....	3
2	Johdanto	5
3	Palveluverkkosuunnittelun lähtökohtia	6
3.1	Järvenpään strategia	6
3.2	Kaupungin yleiset palveluverkkoperiaatteet vuosille 2022-2031.....	7
3.3	Väestösuunnite.....	8
3.4	Vaikutusten ennakoarviointi (EVA).....	10
3.5	Päätöksenteon reunaehdot	12
4	Varhaiskasvatuspalvelut Järvenpäässä.....	13
4.1	Varhaiskasvatuksen järjestämiseen vaikuttavat tekijät	13
4.1.1	Ryhmäkoko	13
4.1.2	Varhaiskasvatuspaikan määräytyminen	13
4.2	Varhaiskasvatuksen nykyinen palveluverkko VE0 sisältää toteutusvaiheessa olevat muutokset.....	14
4.3	Vaihtoehtoiset skenaariot VE1 ja VE2.....	15
4.4	Vaihtoehtojen välinen vertailu.....	16
4.4.1	Täyttöaste.....	16
4.4.2	Taloudellinen vertailu	17
5	Perusopetuspalvelut Järvenpäässä	18
5.1	Perusopetuksen järjestämiseen vaikuttavat tekijät.....	18
5.1.1	Ryhmäkoko	18
5.1.2	Kapasiteetin määrittely.....	19
5.1.3	Oppilassijoittelu ja koulumatkat.....	20
5.2	Perusopetuksen nykyinen palveluverkko VE0 sisältää toteutusvaiheessa olevat muutokset.....	21
5.3	Vaihtoehtoiset skenaariot VE1 ja VE2.....	23
5.4	Vaihtoehtojen välinen vertailu.....	24
5.4.1	Täyttöaste.....	24
5.4.2	Taloudellinen vertailu	25
6	Osallistaminen prosessin eri vaiheissa	25
7	Suunnitelman seuranta, arviointi ja päivittäminen	27

1 Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkoehdotus vuosille 2022-2031

Käsittelyssä ja vertailussa on ollut sekä varhaiskasvatuksen että opetuksen osalta kolme eri vaihtoehtoa (VE0, VE1 ja VE2). VE0 on nykyinen palveluverkkosuunnitelma, VE1 syksyllä 2020 esitelty suunnitelmaehdotus pienin tarkennuksin ja VE2 keväällä 2021 valmisteltu uusi palveluverkkoehdotus. VE0 (nykyinen palveluverkko) ei vastaa muuttuneeseen palvelutarpeeseen eikä tarpeeseen pienentää päiväkotij- ja kouluinvestointeja.

Tehtyjen selvitysten ja muiden aineistojen, vaikutusten ennakoarviointien ja eri foorumeilta saattujen palautteiden pohjalta palvelualue esittää:

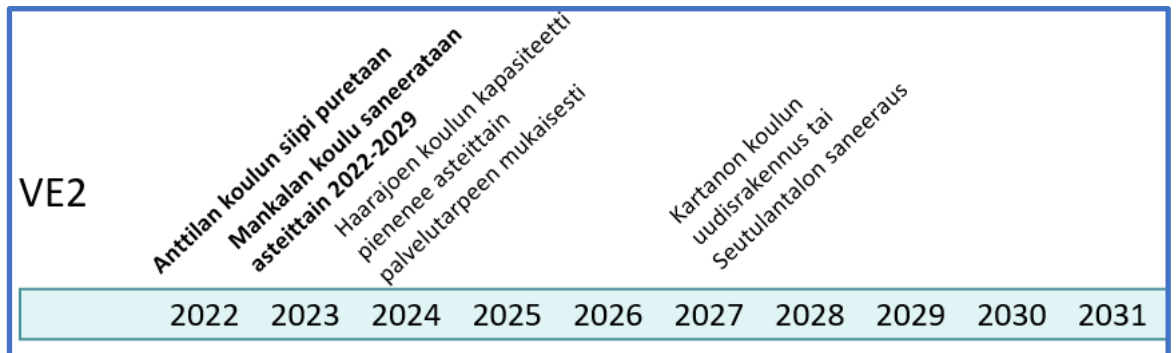
- Varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnitelmaksi vuosille 2022-2031 vaihtoehto 1:tä (VE1)

Perusteet:

- Palveluverkko riittää palvelutarpeen kattamiseen vuoteen 2032 asti => lisäinvestointitarve siirtyy myöhemmäksi
- Kassavirta paranee nykyverkkoon verrattuna ja isommat yksiköt mahdollistavat taloudelliset hyödyt
- Päästään eroon tiloista, joiden kunto aiheuttaa riskin pidemmällä aikavälillä (Satusauna, Keskusta, Iso-Antti)
- Hyväkuntoisia tiloja ei jää tyhjilleen (Vihtakatu)
- Vihtakadun tilojen jääminen palveluverkkoon lisää yhteiskäyttötiloja kuntalaisille

- Opetuksen palveluverkkosuunnitelmaksi vuosille 2022-2031 vaihtoehto 2:ta (VE2)

Perusteet:

- Palveluverkko riittää palvelutarpeen kattamiseen 2030-luvun loppupuolelle asti. Kartanon yläkoulu, Saunakallion yhtenäiskoulu ja Ainolan koulu toimivat kapasiteetin säätelyssä, mikäli väestösuunnitteet eivät toteudu odotetusti.
- Lisäinvestointitarve siirtyy myöhemmäksi.
- Kassavirta paranee nykyverkkoon verrattuna. Oppilassijoittelulla ja ryhmien muodostuksella tehostetaan tilan- ja resurssienkäyttöä.
- Päästään eroon tiloista, joiden kunto aiheuttaa riskin pidemmällä aikavälillä (Anttilan lisäsiipi)
- Mankalan koulun jääminen palveluverkkoon lisää yhteiskäyttötiloja kuntalaisille

2 Johdanto

Järvenpään kaupungin edellinen palveluverkkosuunnitelma ja siihen liittyvä erillisselvitys on valmistunut vuonna 2018. Kaupungin taloudellinen tilanne on tämän jälkeen tiukentunut, eivätkä väestösuunnitteet ole toteutuneet silloisten ennusteiden mukaisina. Tämän johdosta palveluverkkosuunnitelman päivitystyö on lähtenyt käyntiin keväällä 2020. Palveluverkkosuunnitelma 2021-2030 palautui kuitenkin uudelleen valmisteluun Opetus- ja kasvatustalouden lautakunnan kokouksessa lokakuussa 2020. Tämä palveluverkkosuunnitelma 2022-2031 perustuu tähän, vuonna 2020 valmistettuun suunnitelmaan. Vuoden takaisia palveluverkkoesityksiä on osaltaan tarkastettu ja niiden rinnalle on nostettu uudet palveluverkkoskenaariot erikseen varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen osalta.

Järvenpään kaupungin opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella on vastuu palveluntuotannon ohjaamisesta ja kehittämisestä. Palveluverkkoskenaarioiden laatimisessa, kuntokartoitusten analysoinnissa ja kustannusvaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty Mestaritoiminta Oy:n, Inspira Oy:n ja Boost Brothers Oy:n osaamista. Väestösuunnitteiden laatimisesta vastaa Järvenpään kaupungin kaupunkikehityksen palvelualue.

Palveluverkkosuunnittelu tukeutuu vahvasti taloudellisiin, rakennusteknisiin ja väestösuunnitteiden mukanaan tuomiin realiteetteihin. Kiinteistökannan ja maankäytön kehittäminen voi tuoda huomattavia kustannussäästöjä ja uutta arvoa kaupungille. Tehostamalla lasten ja oppilaiden sijoittelua, tilankäytön pedagogisella suunnittelulla, parantamalla tilatehokkuutta ja täytöstä sekä ryhmäkoolla voidaan vaikuttaa resurssien riittävyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueella on uudistettu kapasiteettilaskentaa ja kehitetty lapsi/oppilassijoittelua.

Kuntalaisten, henkilöstön ja asiantuntijoiden osallistaminen on ollut keskeisessä roolissa etenkin vaikutusten ennakoarviointivaiheessa. Osallistamisen muotoina on ollut esimerkiksi kuntalaiskysely, raatityöskentely sekä erilaiset esittelytilaisuudet. Palveluverkkosuunnitelmavaihtoehtoja, vaikutusten ennakoarviointia, taloudelliset vertailut, kiinteistöjen kuntaluokitusta ja väestösuunnitteita on käsitelty Opetus- ja kasvatustalouden lautakunnan iltakouluissa sekä kaupunginhallituksen seminaarissa. Henkilöstölle, vanhempainyhdistykselle ja nuorisovaltuustolle on järjestetty tilaisuuksia, joissa ehdotuksia ja materiaalia on esitelty. Kaikki kerätty ja saatu materiaali on otettu valmistelussa huomioon ja toimitettu lautakunnalle oheismateriaalina.

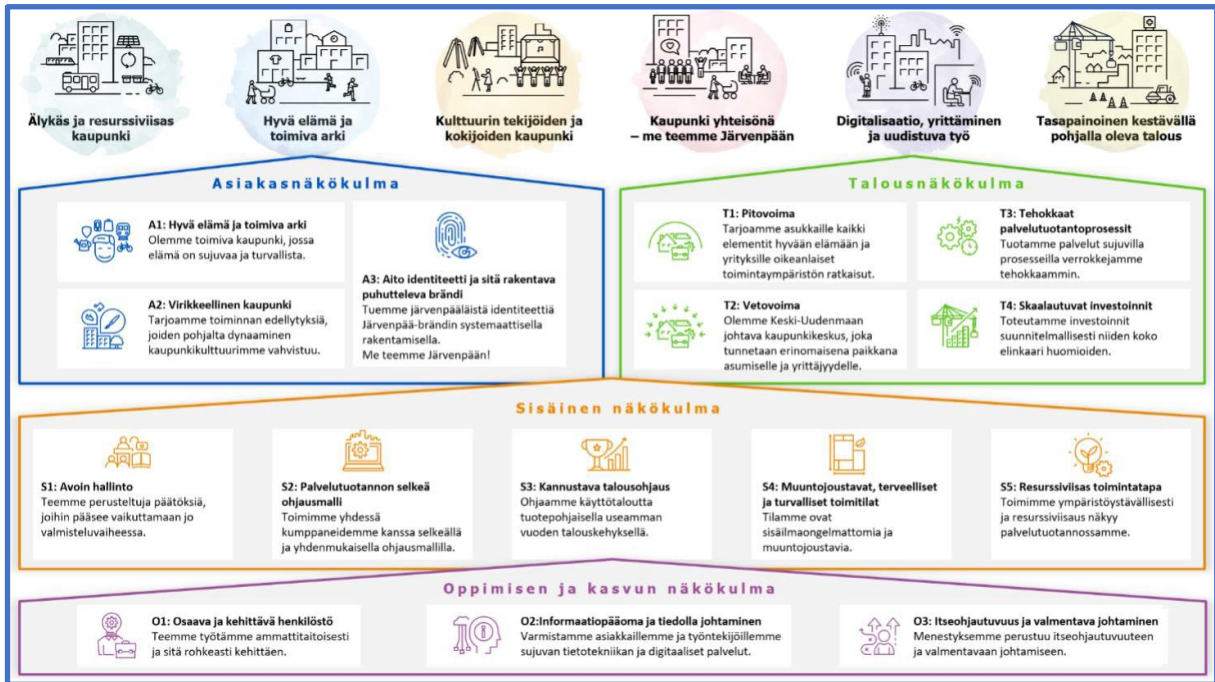
3 Palveluverkkosuunnittelun lähtökohtia

3.1 Järvenpään strategia

Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista ottaen huomioon muun muassa asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen ja kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet. Kaupunkistrategia ohjaa paitsi kaupungin toimintaa myös resurssien kuten palveluverkon kohdentamista. Strategia ohjaa ja sitoo koko kuntakonsernia.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun pohjana toimivat strategiset päämäärät on hyväksytty valtuuston kokouksessa 10.6.2019 (§ 42). Järvenpään strategian päivitystyö on alkanut uuden valtuustokauden alkaessa kesällä 2021.

Järvenpään strategiakartta, joka on esitetty kuvassa 1, muodostuu kaupungin kuudesta tulevaisuuskuvesta ja 15 päämäärästä. Päämäärät on ryhmitelty asiakas-, talous-, oppiminen ja kasvu- sekä sisäisen näkökulman alle. Palveluverkkosuunnitteluun päämääristä vaikuttaa erityisesti O1 Osaava ja kehittävä henkilöstö, O2 informaatiopääoma ja tiedolla johtaminen, S2 muuntojoustavat, terveelliset ja turvalliset toimitilat, S5 resurssiviisas toimintatapa, A1 hyvä elämä ja toimiva arki, A2 virikkeellinen kaupunki, T3 tehokkaat palvelutuotantoprosessit sekä T4 skaalautuvat investoinnit. Palveluverkon tulee vastata kasvavan kaupungin asukkaiden eri elämänvaiheiden palvelutarpeeseen.

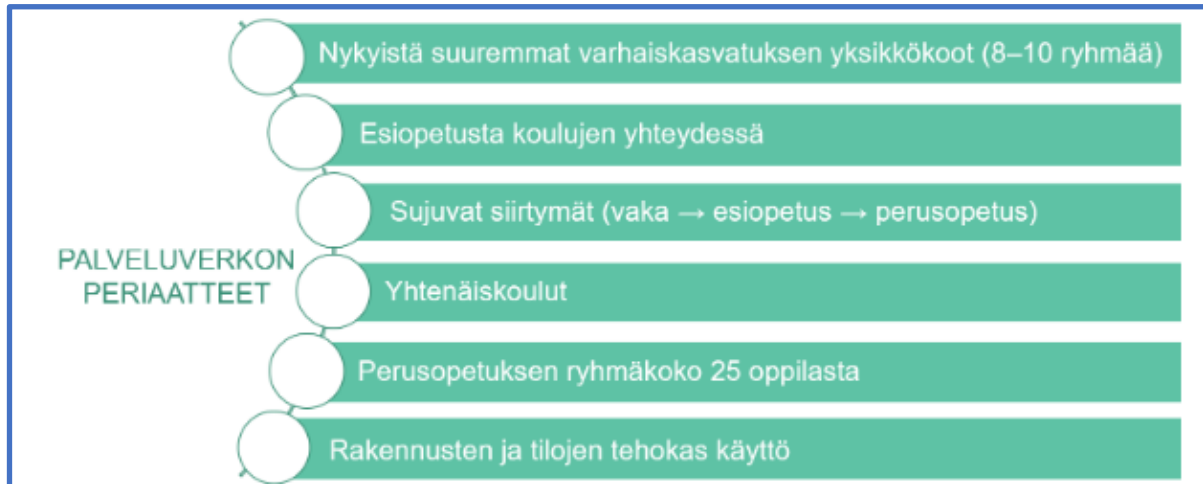
Kuva 1 Järvenpään strategia

3.2 Kaupungin yleiset palveluverkkoperiaatteet vuosille 2022-2031

Palveluverkkoperiaatteet on kaupunginvaltuuston hyväksymä strateginen asiakirja, joka kokoaa tilaomistamisen tavoitteet seuraavalle vuosikymmenelle kytkemällä kaupungin strategiset päämäärät, 10 vuoden investointiohjelman ja yleiskaava 2040 maankäytön linjaukset kokonaisuudeksi. Palveluverkkoperiaatteet ohjaavat palveluverkkosuunnittelua tavoitteena kestävät, tarvetta vastaavat ja kustannustehokkaat ratkaisut. Palveluverkkosuunnitelmat laaditaan palvelualueittain ja päivitetään valtuustokausittain tai mikäli toimintaympäristö muuttuu oletetusta merkittävästi.

Palveluverkkoperiaateissa on kuvattu suunnittelun muutostekijöinä megatrendit, kuten kaupungistumisen ja digitalisaation. Lisäksi yleisistä muutostekijöistä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yleisinä muutostekijöinä voidaan pitää opetussuunnitelmien perusteiden muuttamista sekä väestömuutoksia.

Lisäksi Järvenpäässä on sovittu palveluverkon osalta strategiset periaatteet, jotka on esitetty opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen näkökulmasta kuvassa 2. Nämä kuusi periaatetta ohjaavat palveluverkon valmisteluprosessia. Kuvan ulkopuolelta huomionarvoista on nostaa palveluverkkoperiaatteena muuntojoustavien tilojen rakentaminen.

Kuva 2 Palveluverkon periaatteet

Resurssiviisauden tiekartan näkökulmasta varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluissa resurssiviisautta voidaan edistää niin palveluiden saavutettavuuden, rakentamisen, hankintojen kuin ympäristökasvatuksen keinoin.

3.3 Väestösuunnite

Väestösuunnite toimii kaupungin palveluverkkosuunnittelun lähtökohtana. Vuosittain laadittava väestösuunnite osoittaa tulevien vuosien väestökehityksen ikävuosittain kussakin kaupunginosassa. Järvenpää on kasvava kunta, jossa sekä muuttovoitto että luonnollinen väestönkasvu ovat positiivisia. Tämän vuoksi väestösuunnite pohjautuu olemassa olevan tilastokeskuksen tietojen lisäksi kaupunkikehityksen laatimaan rakentamisennusteeseen.

Kuvasta 3 nähdään, että vuonna 2004 tehdyn suunnitteen YK2020 poikkeama oli noin -1,4%. Syynä kaupunginosakohtaisiin eroihin on ollut asemakaavan rakentamisen nopeus, maanomistuksen puuttuminen ja valtion ratahankkeiden toteutuminen. Poikkeamat kaupunginosittain ovat paikoin suuria, mutta koko Järvenpään tasolla suunnite on toteutunut hyvin.

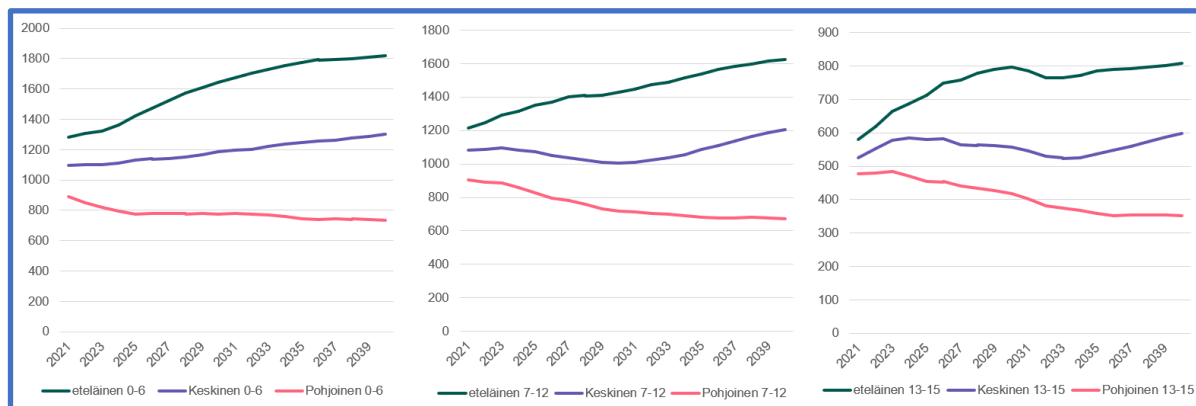
	YK2020	toteutunut	erotus
Keskus	3989	4394	405
Loutti	3051	2995	-56
Saunakallio	1767	1495	-272
Kyrölä	2138	2407	269
Kinnari	2389	2885	496
Pöytäalho	4088	4291	203
Pajala	2447	4121	1674
Sorto	1423	1643	220
Jamppa	3501	3258	-243
Wärtsilä	56	69	13
Nummenkylä	1768	1940	172
Peltola	1978	2302	324
Isokytö	2738	2788	50
Pietilä	2438	1430	-1008
Haarajoki	2067	1546	-521
Mylly	89	147	58
Mikonkorpi	422	411	-11
Satumetsä	250	305	55
Terhola	847	1091	244
Satukallio	955	966	11
Ristinummi	3246	587	-2659
Lepola	1167	1537	370
Terioja	307	306	-1
Vanhakylä	78	40	-38
Kaakkola	1451	881	-570
Tuntematon	410	616	206
YHTEENSÄ	45060	44451	-609

Kuva 3 2004 tehdyn väestösuunnitteen toteutuminen

Syntyvyys on valtakunnallisesti, ja myös Järvenpäässä, laskenut viimeisen 10 vuoden aikana. Vuonna 2020 syntyneiden määrässä tapahtui kuitenkin nousua ja myös vuonna 2021 näyttää syntyvän lapsia arvioitua enemmän. Kaupungin kasvu perustuu 2030-luvulla entistä vahvemmin muuttovoittoon. Syntyvyyden vuosittainen heilahtelu yhdistettynä muuttoliikkeeseen vaikeuttaa palvelutarpeen arviointia.

Väestösuunnitteen luotettavuus heikkenee mentäessä pidemmälle tulevaisuuteen. Alkuvuosien tiedossa olevat rakentamishankkeet mahdollistavat kasvun arvioinnin suhteellisen osuvasti, mutta pidemmälle mentäessä suunnite nojaa enemmän kaavoituspotentiaaliin. Järvenpään merkittävin kasvupotentiaali on seuraavina vuosikymmeninä keskusta-alueiden lisäksi Ristinummen ja Ainolan asemansseudulla. Tämä tarkoittaa sitä, että varhaiskasvatuksen ja koulujen palvelutarve tulee kasvamaan eteläisissä osissa.

Kuvassa 4 on esitetty väestösuunnitteiden mukainen väestökehitys varhaiskasvatusikäisten, alakouluikäisten ja yläkouluikäisten osalta. Kuvasta nähdään, että palvelutarpeen maantieteellinen sijainti tulee siirtymään pohjoisesta Järvenpäästä kohti etelää.

Kuva 4 Väestökehitys ikäryhmittäin

3.4 Vaikutusten ennakoarviointi (EVA)

Vaikutusten ennakoarviointi on osa hyvää kunnallista päätöksentekoa. Järvenpään malli on esitetty kuvassa 5. Ratkaisuvaihtoehdot kartoitettiin keväällä 2021 aikaisemmin valmisteluun palautetun palveluverkkosuunnitelman pohjalta. Vaikutusten tunnistamista tehtiin kesällä ja syksyllä 2021 osallistamalla kuntalaisia ja teettämällä taloudellinen selvitys. Näiden pohjalta ratkaisuvaihtoehtoihin tuli myös täsmennyksiä. Vaihtoehtojen vertailu toteutettiin syksyllä 2021 ja päätösesitys oli valmis 18.10.2021.

Kuva 5 Vaikutusten ennakoarvioinnin prosessi Järvenpäässä

Lapsivaikutusten arviointi tehtiin siinä laajuudessa, kuin se oli mielekästä tämän prosessin kannalta. Kuvassa 6 on kuvattu lapsivaikutusten arvioinnin prosessi. Lapsiarviointi on osa edellä esitettyä vaikutusten arviointia ja se on otettu huomioon kohdassa ”vaikutukset ihmisiin”.

Lapsivaikutusten arviointi (LAVA)

- Toteutetaan ennakoarviointina ennen päätöksentekoa siinä laajuudessa, kuin se on palveluverkkosuunnittelun kannalta tarkoituksenmukaista.
- Hyödynnetään kuntalaiskyselyn tuloksia, lasten parissa työskentelevien asiantuntemusta sekä Järvenpäässä viime vuosien aikana palveluverkkoselvityksissä tehtyjä lapsivaikutusten arviointeja.
- Vanhempainverkosto 16.9., nuorisovaltuusto 29.9.2021 ja raati 15.-16.10.2021.

Kuva 6 Lapsivaikutusten arviointi palveluverkkosuunnittelussa

3.5 Päätöksenteon reunaehdot

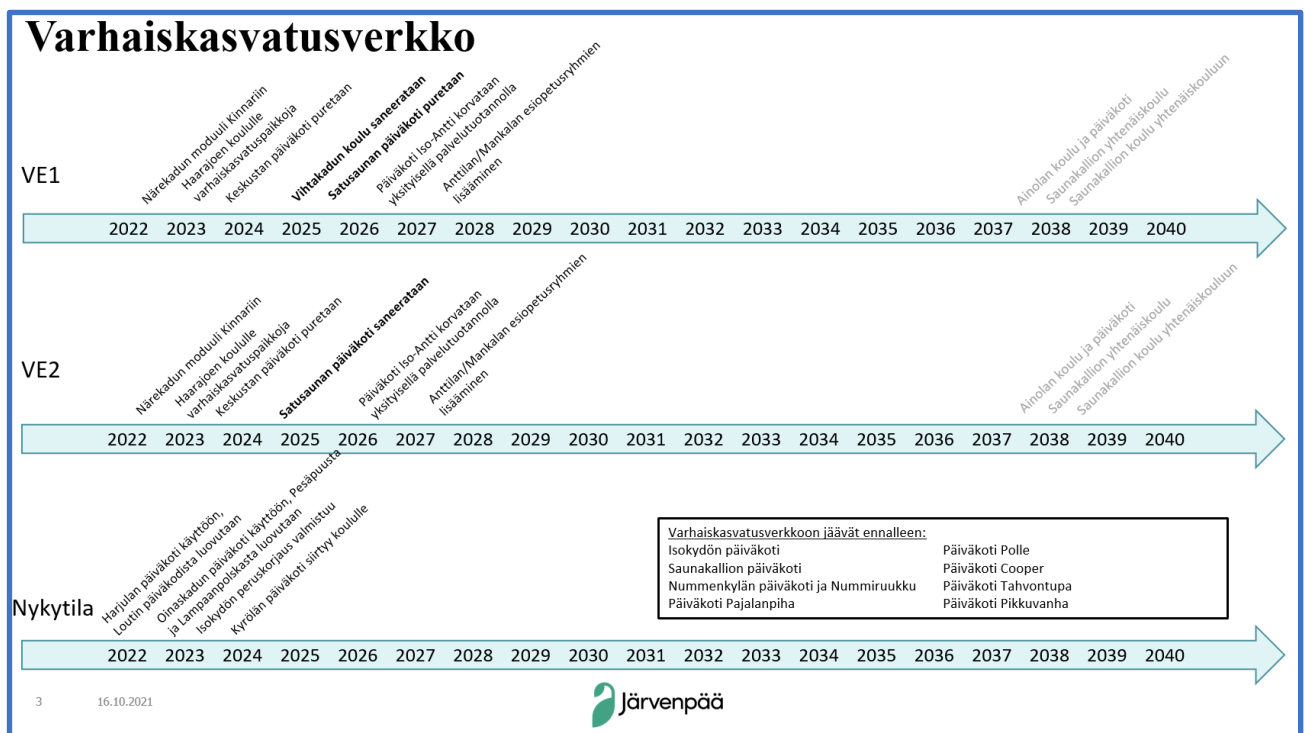
Palveluverkkosuunnitelman valmistelussa on pyritty huomioimaan kuvan 7 mukaisia vaikutussuhteita. Käytettävissä olevat resurssit halutaan tämän suunnittelun lähtökohtana sitoa toimintaan eikä ylimääräisiin tiloihin.

Kuva 7 Vaikutusten väliset suhteet

4 Varhaiskasvatuspalvelut Järvenpäässä

Varhaiskasvatuspalveluiden osalta palveluverkkosuunnittelu perustuu syksyllä 2020 valmisteluun palautettuun suunnitelmaan, mutta molemmat vaihtoehtoiset versiot VE1 ja VE2 sisältävät tähän verrattuna kehittämiskohteita. Nykytila ja tarkastelussa olleet palveluverkkovaihtoehdot on esitetty kuvassa 8. Näitä ja suunnittelun lähtökohtia esitellään tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Kuva 8 Varhaiskasvatusverkon vaihtoehtoiset skenaariot

4.1 Varhaiskasvatuksen järjestämiseen vaikuttavat tekijät

4.1.1 Ryhmäkoko

Varhaiskasvatuksessa yli kolmivuotiaiden maksimiryhmäkoko on 21 lasta ja kolme aikuista. Alle kolmivuotiaiden ryhmäkoko on 12 lasta ja kolme aikuista. Ryhmien kokoon vaikuttaa lapsen kasvun ja oppimisen tuen tarve, erityisen tuen päätös ja osa-aikaisuus.

4.1.2 Varhaiskasvatuspaikan määräytyminen

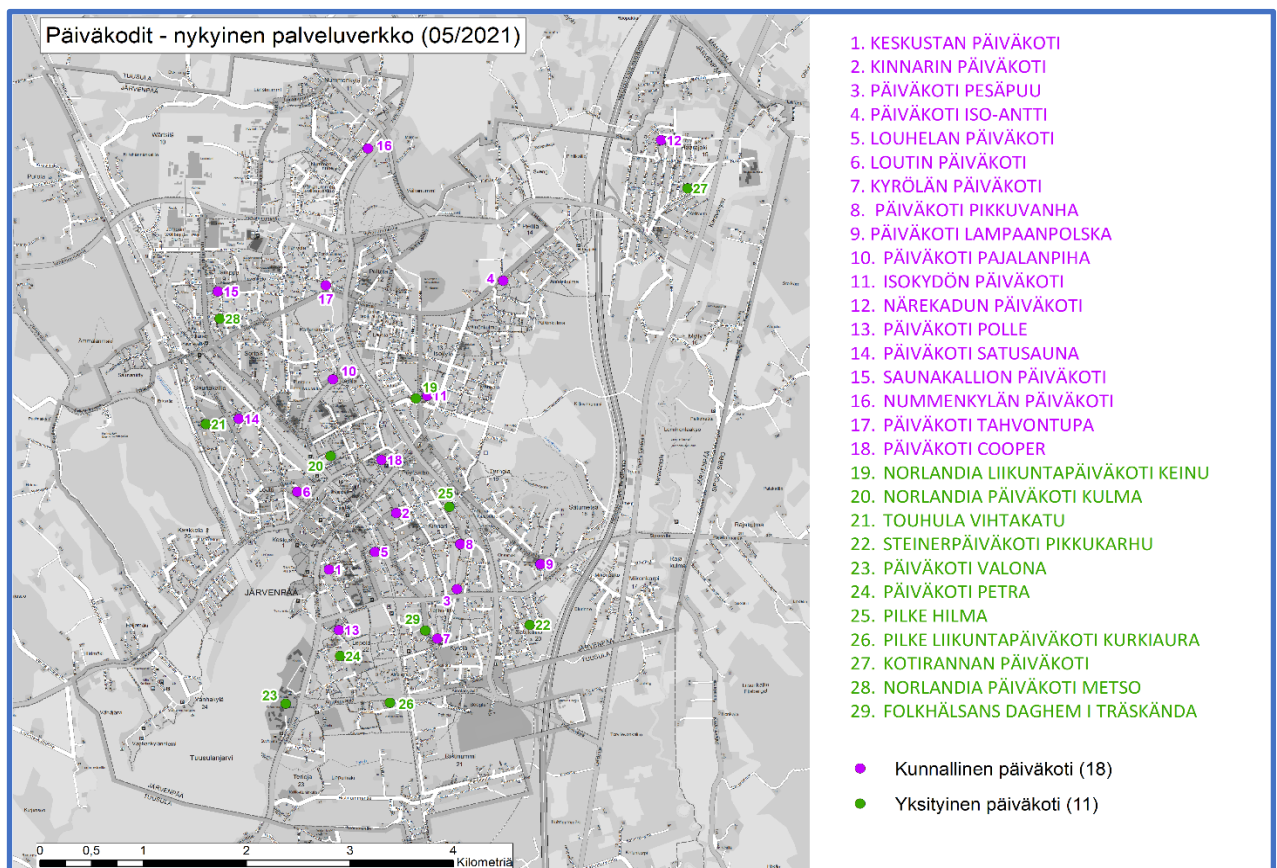
Huoltajat esittävät hakemusta jättäessään toiveen lapsen tulevasta varhaiskasvatuspaikasta. Vanhempien perusteena voi olla lähimmän päiväkodin ohessa esimerkiksi työmatka tai

tulevaisuuden asumisjärjestelyt. Palveluohjaus käy huoltajien toiveet läpi, ja etenkin esikouluikää lähestyvien lasten kanssa huomiota kiinnitetään myös mahdolliseen tulevaan koulupolkuun.

Varhaiskasvatuksessa sijoittelualueena on koko kaupunki, ja vaikka huoltajien toiveita pyritään kuulemaan, varhaiskasvatuspaikka voi sijaita myös muualla kaupungissa paikkatilanteen mukaan.

4.2 Varhaiskasvatuksen nykyinen palveluverkko VE0 sisältää toteutusvaiheessa olevat muutokset

Järvenpäässä on syksyllä 2021 toiminnassa 18 kunnallista sekä 11 yksityistä varhaiskasvatuksen yksikköä. Nykyinen varhaiskasvatuksen palveluverkko on esitetty kuvassa 9.

Kuva 9 Varhaiskasvatuksen palveluverkko

Varhaiskasvatuksen palveluverkkoon on aiemmin päätetty muutoksia, jotka ovat jo toteutusvaiheessa. Tämä palveluverkkosuunnitelma ei vaikuta niiden toteutumiseen. Kuvassa 9 nämä muutokset esitetään nykytilana alimmaisena.

Harjulan päiväkotiin on rakenteilla kolmen esiopetusryhmän ja neljän varhaiskasvatusryhmän tilat. Harjulan päiväkotia korvaa Loutin päiväkodin. Hankkeen odotetaan valmistuvan syyskuussa 2022.

Isokydön päiväkodissa suoritetaan parhaillaan laajaa peruskorjausta. Päiväkodin kapasiteettia pystytään kasvattamaan niin, että kaikkiin kuuteen ryhmään pystytään ottamaan lain sallima määrä lapsia. Peruskorjauksen odotetaan valmistuvan kesällä 2022.

Oinaskadun yksikön uudisrakennukseen sijoitetaan 9–10-ryhmäinen päiväkotia, joka sisältää kaksi esiopetusryhmää. Oinaskadun yksikkö korvaa samalla tontilla sijaitsevan Lampaanpolskan päiväkodin sekä noin 1 km:n päässä sijaitsevan Pesäpuun päiväkodin. Hankkeen odotetaan valmistuvan syksyllä 2022.

Järvenpään Yhteiskoulun tiloihin varataan tilat kahdelle esiopetusryhmälle ja Kyrölän päiväkotia siirtyy Kyrölän koululle vuonna 2023.

4.3 Vaihtoehtoiset skenaariot VE1 ja VE2

Vaihtoehdot VE1 ja VE2 on esitetty aikajanalla kuvassa 8.

Molemmissa skenaarioissa yhteistä on Närekadun moduulin siirtäminen Kinnarin koulun yhteyteen ja samassa yhteydessä Haarajoen alueen varhaiskasvatuksen siirtyminen koulun yhteyteen. Tällä ratkaisulla vältetään koulun tiloissa olevan ylikapasiteetin syntymistä, kun opetusta toteutetaan palvelutarpeen mukaisesti 1-, 1,5- tai 2-sarjaisena.

Yhteistä on myös Keskustan päiväkodista luopuminen sen sisäilmaongelmien ja pienen koon takia. Keskustan alueelle jää edelleen neljä päiväkotia. Nämä päiväkodit ja niiden etäisyydet rautatieasemasta on esitetty kuvassa 10.

Keskustan alueen päiväkodit

- Rautatieasema-Kinnarin Pk: 1,1km
- Rautatieasema-Keskustan Pk: 950m
- Rautatieasema-Harjulan pk: 1,2km
- Rautatieasema-Cooperin pk: 1,1km
- Rautatieasema-Norlandia Kulma: 950m

Kuva 10 Keskustan alueen päiväkotien etäisyydet rautatieasemasta

Molemmissa skenaariossa käyttöikänsä lopussa olevan päiväkoti Iso-Antin toiminta korvataan yksityisellä palveluntuotannolla, mikä vastaa kaupungin strategiaan tavoitteisiin yksityisen varhaiskasvatuksen osuudesta koko Järvenpään varhaiskasvatuksesta.

Esiopetusta siirretään molemmissa skenaarioissa Anttilan ja/tai Mankalan koulujen yhteyteen samalla kun kouluissa vapautuu kapasiteettia. Koulukohtaisten esiopetusryhmien lukumäärä määräytyy perusopetuksen palveluverkon toteutumisen perusteella.

Palveluverkkosuunnitelman skenaarioiden erona on Vihtakadun koulurakennuksen ja Satusaunan päiväkodin kuuluminen palveluverkkoon tulevaisuudessa. Vihtakadun koulurakennus jää pois koulukäytöstä kesällä 2022, eikä sille ole käyttöä kouluverkon osana. Tälle kaupungin omistamalle kiinteistölle tulee löytää muuta käyttöä. Vaihtoehdossa VE1 esitetään rakennuksen saneeraamista nykyaikaiseksi varhaiskasvatuksen yksiköksi. Samalla luovutaan riskirakenteita sisältävästä Satusaunan päiväkodista. Vaihtoehdossa VE2 puolestaan Vihtakadun kouluyksikköä ei oteta varhaiskasvatuksen käyttöön ja Satusaunan päiväkotiin tehdään saneeraus.

4.4 Vaihtoehtojen välinen vertailu

4.4.1 Täyttöaste

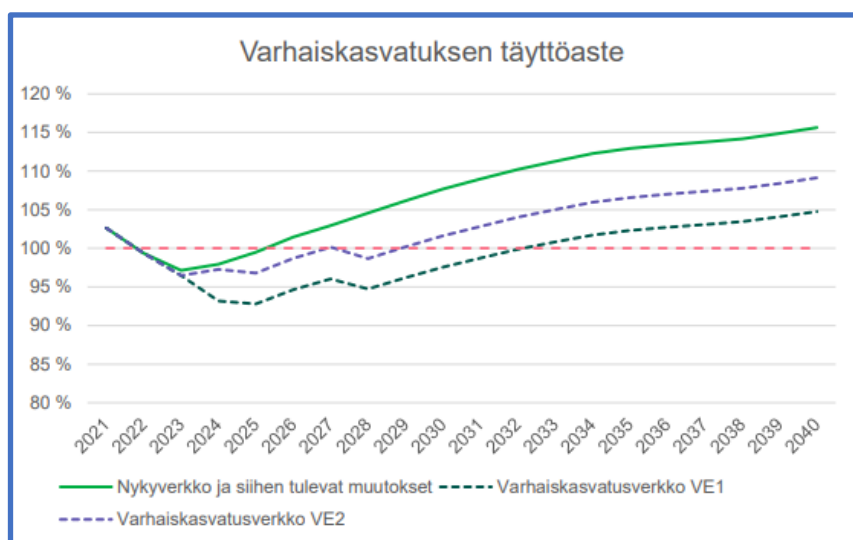
Kuvassa 11 on esitetty varhaiskasvatuksen täyttöasteet nykytilanteessa ja eri palveluverkkoskenaarioissa.

Mikäli palveluverkon osalta jatketaan nykytilanteessa VE0:n mukaisesti, saavutetaan varhaiskasvatuksen yksiköissä maksimikapasiteetti vuonna 2025.

Täyttöaste vaihtoehdossa VE1 pysyy tavoitetason alapuolella vaihtoehdoista pisimpään. Tässä vaihtoehdossa kapasiteetti on riittävä koko tarkastelujakson ajan, eikä tarvetta lisäinvestoinneille tule.

Vaihtoehdossa VE2 täyttöaste on puolestaan lähimpänä optimaalista 100% tavoitetasoa aina vuoteen 2029 asti. Tämän jälkeen tulee tarve kapasiteetin lisäämiselle, mikä edellyttää lisäinvestointeja varhaiskasvatuksen palveluverkkoon.

Kuva 11 Varhaiskasvatuksen täyttöasteet

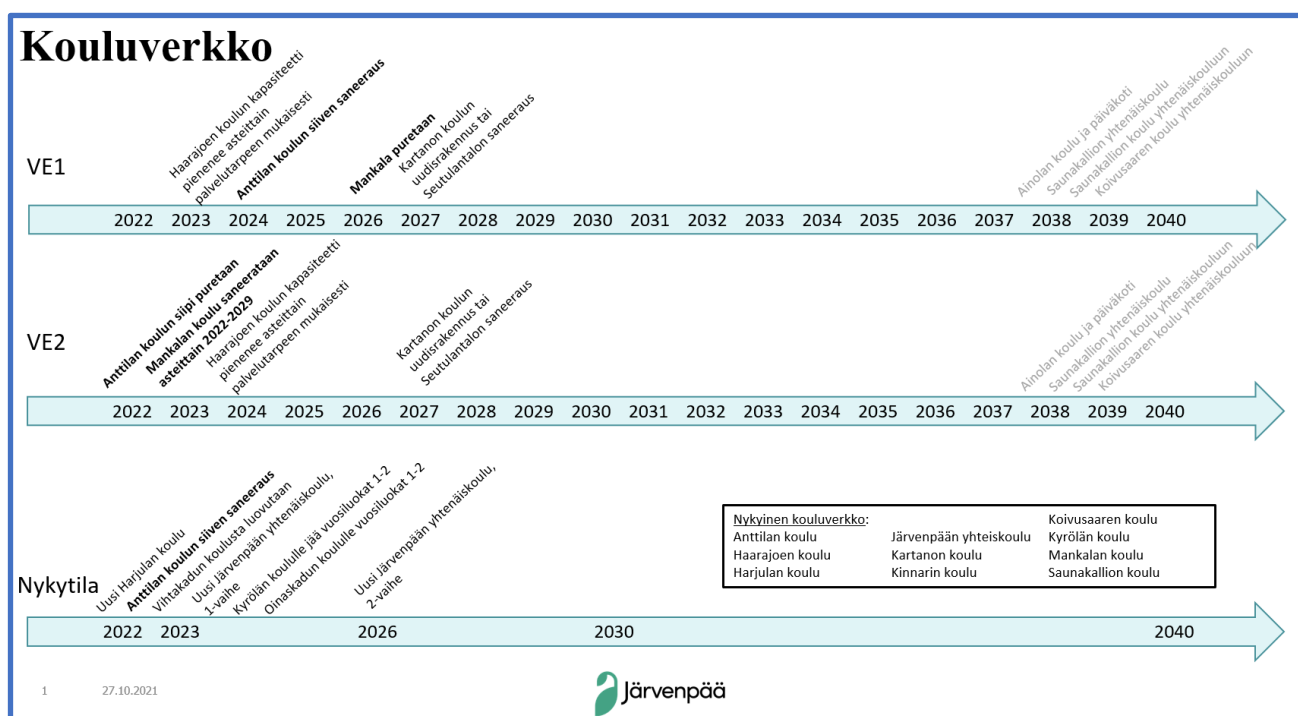
4.4.2 Taloudellinen vertailu

Talouden näkökulmasta varhaiskasvatuksen VE2 tuo positiivisemmän vaikutuksen kaupungin kassavirtaan tarkastelujakson aikana. Vaikutus on 6 023 000€. Tämä ei kuitenkaan ota huomioon Vihtakadun kouluikiinteistön jäämistä tyhjilleen ja siitä aiheutuvia lisäkustannuksia. Tämä laskelma ei myöskään ota huomioon palveluverkon kapasiteetin lisäämistarvetta tarkastelujakson lopussa.

Varhaiskasvatusverkon VE1 vaikuttaa kaupungin kassavirtaan tarkastelujakson aikana positiivisesti yhteensä 650 000€. Tarkempi taloudellinen selvitys on esitetty oheismateriaalissa 2.

5 Perusopetuspalvelut Järvenpäässä

Perusopetuksen osalta palveluverkkosuunnittelun versio VE1 perustuu syksyllä 2020 valmistettuun palautettuun suunnitelmaan ja VE2 on tämän pohjalta tehty, enemmän kapasiteettiä mahdollistava palveluverkkovaihtoehto. Nykytila ja tarkastelussa olleet palveluverkkovaihtoehdot on esitetty kuvassa 12. Näitä ja suunnittelun lähtökohtia esitellään tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Kuva 12 Perusopetusverkon vaihtoehtoiset skenaariot

5.1 Perusopetuksen järjestämiseen vaikuttavat tekijät

5.1.1 Ryhmäkoko

Järvenpäässä ryhmäkoon maksimimääräksi on linjattu perusopetuksen ryhmissä 25 oppilasta. Ryhmiin lasketaan kuuluvaksi myös esimerkiksi valmistavissa ja pienryhmissä opiskelevat oppilaat, joille kaupungin strategian mukaisesti tulee olla määriteltynä integraatioluokka. Luvuvuonna 2021-2022 toteutuva keskimääräinen ryhmäkoko perusopetuksen ryhmissä on noin 21 oppilasta.

Perusopetuksessa täyttöaste on 90%-95% maksimiryhmäkoosta seuraavista syistä:

- Ryhmän maksimioppilasmäärä on 20, mikäli ryhmään on integroitu pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaita Järvenpään kaupungin strategian mukaisesti.
- Erityisluokilla opiskeleville sekä valmistavassa opetuksessa oleville on oltava osoitettuna integraatioluokka, jonka koko ei voi olla integroidut mukaan laskettuna yli 25 oppilasta.
- Eräissä opetusaineissa, kuten kokeellisessa fysiikassa ja kovissa käsitöissä, ryhmäkoon maksimimäärä on työturvallisuuden takia lakisääteisesti 16.
- Käytännössä myös esimerkiksi eri uskontojen opetuksessa ei pystytä muodostamaan 25 oppilaan ryhmiä opiskelijoiden vähyyden vuoksi.

5.1.2 Kapasiteetin määrittely

Perusopetuksen kapasiteetin määrittelyperustetta on muutettu edellisen palveluverkkoselvityksen jälkeen. Muutoksessa otetaan erityisesti huomioon opetussuunnitelmalliset ja toiminnalliset kapasiteettiin vaikuttavat tekijät.

Tilakohtainen tekninen maksimikapasiteetti määräytyy ensisijaisesti luokkahuoneen ilmamäärän mukaan. Mikäli ilmamäärä sallii, niin mitoitusperusteena on käytetty laskennallista lukua 2,5m²/oppilas. Opetustilan maksimioppilasmäärä on 25 Järvenpään kaupungin linjauksen mukaisesti, mikä toimii myös kapasiteetilaskelmissa opetustilakohtaisena maksimioppilasmääränä. Kapasiteettiin on huomioitu vain opetustilat. Eriyttämis- ja pienryhmätilat on jätetty kapasiteetilaskelman ulkopuolelle. Kouluilla, joissa ei ole eriyttämis- tai pienryhmätiloja, on jätetty vastaava määrä opetustiloja kapasiteetilaskennan ulkopuolelle.

Koulukohtaiset maksimikapasiteetit vuodelle 2026 ja oppilasmäärät lukuvuonna 2021 on esitetty kuvassa 13. Lukuvuosina 2021-2026 on meneillään useita kouluverkon rakennushankkeita ja oppilaita on väistössä muissa kouluissa. Tämä aiheuttaa vääristymää koulukohtaisiin oppilasmääriin verrattuna tilanteeseen, jossa kouluverkossa ei tapahdu muutoksia.

	Kapasiteetti 2026	Oppilasmäärä 2021
Anttilan koulu + lisäsiipi	300+200	399
Haarajoen koulu	250	251
Harjulan koulu	460	236
Järvenpään Yhteiskoulu	950	487
Kartanon koulu	920	951
Kinnarin koulu	920	885
Koivusaaren koulu	420	400
Kyrölän koulu	90	202
Mankalan koulu	400	383
Oinaskadun koulu	100	
Saunakallion koulu	400	246

Kuva 13 Koulukohtaiset maksimikapasiteetit ja oppilasmäärät

Esimerkiksi yllä olevassa kuvassa 13 Anttilan koulun vanhan osan kapasiteetiksi on määritelty 300 oppilasta. Tässä lukumäärässä ei ole huomioitu kesällä 2021 rakennettua uutta 25 oppilaan luokkaa eikä opetuskäytössä tällä hetkellä olevia kahta ruokalaan liittyvää tilaa, joiden kapasiteetti on 25+25 oppilasta. Koska Anttilan koulussa ei ole erillisiä pienryhmätiloja, on osa opetustiloista jätetty kapasiteetilaskennan ulkopuolelle.

5.1.3 Oppilassijoittelu ja koulumatkat

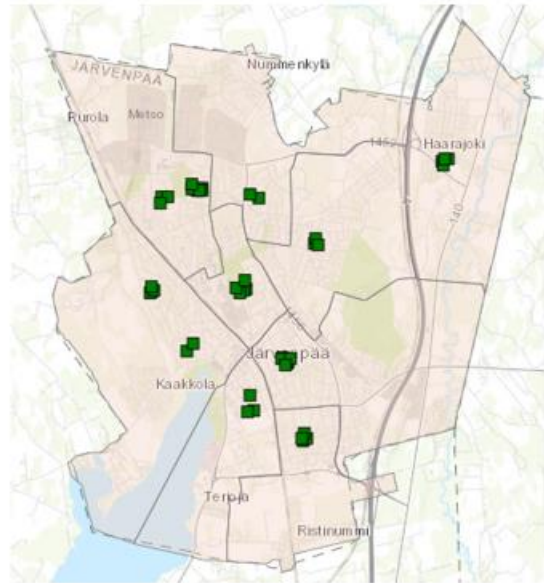
Oppilassijoittelun yleisiä periaatteita Järvenpäässä on esitetty kuvassa 14. Kuvassa on esitetty koulujen sisäänkäynnit sekä suunnittelun pohjana olevat kuvitteelliset alueelliset rajat, jotka eivät ole koulualue-rajat. Järvenpäässä pyritään ensisijaisesti muodostamaan täysiä 25 oppilaan ryhmiä, minkä vuoksi ensisijaista koulupaikkaa ei välttämättä voida osoittaa lähimmästä koulusta. Koulupaikan osoittamisen kriteereitä ovat terveydelliset syyt, turvallinen koulumatka ja sisarusperuste.

Oppilassijoittelu

LÄHTÖKOHDAT

- Järvenpäässä ei ole koulualue rajoja.
- Pyritään muodostamaan täysiä 25 (20) oppilaan ryhmiä.
- Lähin koulu ei aina ole lähikoulu.
- Oppilasvirtojen suunnitteluun käytetään piirihahmottelijaa.

VE2	2017 syntyneet			2018 syntyneet		
	Lapsia	POR	KA	Lapsia	POR	KA
Anttila	58	2	29	59	2	30
Haarajoki	30	1	30	16	1	16
Mankala	47	3	16	54	3	18
Saunakallio	57	2	29	60	2	30
Kartano	43	2	22	52	2	26
JYK	46	2	23	29	2	15
Kyrölä	36	2	18	42	2	21
Kinnari + Oinaskatu	96	4	24	73	4	18
Harjula	54	3	18	56	3	19
	467	21	22	441	21	21

20

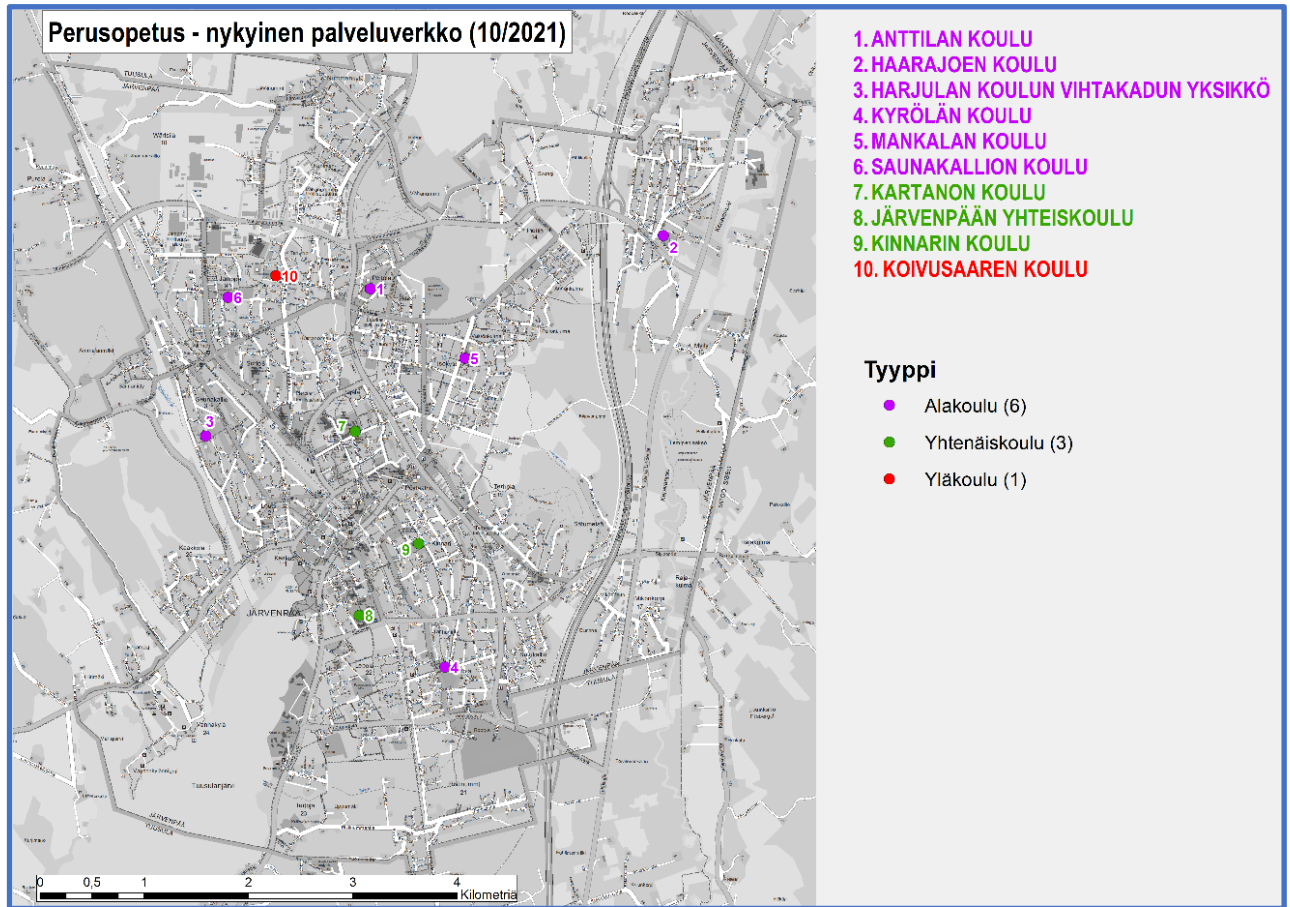
17.10.2021

Kuva 14 Oppilassijoittelu Järvenpäässä

5.2 Perusopetuksen nykyinen palveluverkko VE0 sisältää toteutusvaiheessa olevat muutokset

Syksyllä 2021 perusopetusverkossa on 3 yhtenäiskoulua, 1 yläkoulu sekä 6 alakoulua. Perusopetuksen palveluverkko on esitetty kuvassa 15.

Perusopetuksen palveluverkkoon on aiemmin päätetty muutoksia, jotka ovat jo toteutusvaiheessa. Kuvassa 12 nämä muutokset esitetään nykytilana alimmaisena. Uusi palveluverkkosuunnitelma ei vaikuta niiden toteutumiseen lukuun ottamatta Anttilan koulun lisäsiipeä.

Kuva 15 Perusopetuksen palveluverkko syksyllä 2021

Harjulan kampukseen on rakenteilla kolmisarjainen alakoulu. Tämä korvaa jo aiemmin puretun Harjulan koulun. Hankkeen odotetaan valmistuvan syksyksi 2022.

Oinaskadun yksikön uudisrakennukseen tulee 9–10-ryhmäinen päiväkoti ja kaksisarjainen vuosiluokkien 1-2 koulu. Hankkeen odotetaan valmistuvan syksyllä 2022.

Järvenpään Yhteiskouluun tulee vuonna 2023 ensimmäisessä vaiheessa noin 800 oppilaspaikkaa opetukselle ja vuonna 2026 toisessa vaiheessa noin 150 oppilaspaikkaa lisää. Lukuihin sisältyy kaksi esiopetusryhmää. Samassa yhteydessä vuonna 2023 Kyrölän kouluun jää kaksisarjainen vuosiluokkien 1-2 koulu 3-5-luokkalaisten siirtyessä yhteiskouluun.

Anttilan koulun lisäsiiven saneeraus sisältyy palveluverkkoskenaario VE0:aan, mutta saneeraus on jätetty odottamaan palveluverkkopäätöstä.

5.3 Vaihtoehtoiset skenaariot VE1 ja VE2

Perusopetusverkon osalta vaihtoehto 1(VE1) perustuu syksyllä 2020 valmisteluun palautettuun palveluverkkoesitykseen ja tässä selvityksessä on rinnalle nostettu vaihtoehtoinen skenaario (VE2). Skenaariot on esitetty kuvassa 12.

Molemmissa versioissa Haarajoen koulu muuttuu väestösuunnitteiden toteutuessa kaksisarjaisesta koulusta yksisarjaiseksi. Koululta vapautuva tilakapasiteetti hyödynnetään varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Tavoitteena on jatkossakin turvata koulupaikka Haarajoen koulusta Haarajoen alueen lapsille ja väestösuunnitteiden toteutumista seurataan aktiivisesti. Haarajoen koulussa opetusta toteutetaan palvelutarpeen mukaisesti 1-, 1,5- tai 2-sarjaisena. Mikäli palvelutarve ei vähene väestösuunnitteiden mukaisesti, eivätkä tilat riitä koulun ja päiväkodin tarpeisiin, voi lisätilojen rakentaminen alueelle tulla aiheelliseksi. Lisäksi muutettaessa koulurakennuksen tiloja varhaiskasvatuksen käyttöön, tilaratkaisujen joustavuutta turvataan huomioimalla mahdollisuus muuntaa tiloja tarpeen vaatiessa takaisin opetuskäyttöön.

Skenaarioiden aikajanoille on tuotu myös Kartanon yläkoulu, joka on teknisen käyttöikänsä osalta tiensä päässä 2020-luvun lopussa. Laskelmissa koulun kapasiteetti on pidetty entisellään. Peruskorjauksen vaihtoehtoina on yläkoulun korvaaminen uudisrakennuksella tai Seutulantalon saneerauksella. Jälkimmäinen vaihtoehto edellyttää taito- ja taideaineiden tilojen osalta myös Seutulan talon laajentamista. Kartanon yläkoulusta päätetään myöhemmin, mutta sitä voidaan käyttää kapasiteetin säätelyyn, mikäli väestösuunnitteet eivät toteudu.

2030-luvun lopussa molemmissa vaihtoehtoisissa on esitetty Ainolan ja Saunakallion koulujen rakentamista. Koska varsinainen palveluverkkosuunnitelma on aikajänteelle 2022-2031, ei tarkastelussa ole otettu näitä huomioon sen enempää kapasiteetissa kuin taloudellisessa tarkastelusakaan. Nämä koulut toimivat myös kapasiteetin säätelyssä, mikäli väestösuunnitteet eivät toteudu odotetusti.

VE1:n ja VE2:n skenaarioiden erona on Anttilan koulun lisäsiiven ja Mankalan koulun kuuluminen palveluverkkoon. VE1:ssä esitetään Mankalan koulusta luopumista, jolloin Anttilan koulun nyt käyttökiellossa oleva lisäsiipi saneerataan. VE2:ssä puolestaan käyttämättömänä oleva Anttilan lisäsiipi puretaan ja Mankalan koulu saneerataan asteittain.

5.4 Vaihtoehtojen välinen vertailu

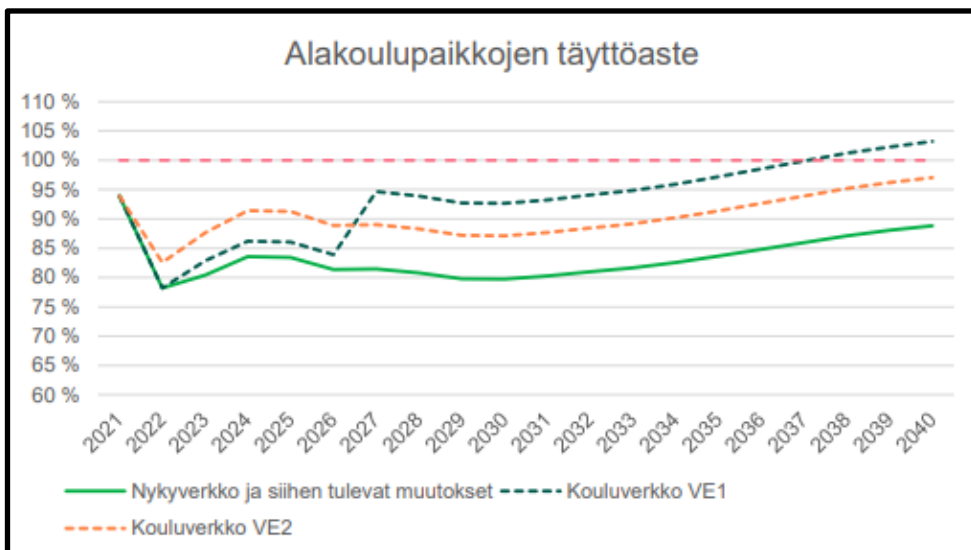
5.4.1 Täyttöaste

Kuvassa 16 on esitetty alakoulupaikkojen täyttöasteet nykytilanteessa ja eri palveluverkkoskenaarioissa. Koulujen toiminnallinen maksimitäyttöaste on 90-95%.

Mikäli palveluverkon osalta jatketaan VE0:n mukaisesti, on kouluilla ylikapasiteettia. Koko tarkastelujakson ajan alakoulujen täyttöaste jää 10-15 prosenttiyksikköä tavoitellusta täyttöasteesta.

Alakoulujen täyttöaste VE1:ssä pysyy tavoitetason alapuolella 80-85%:ssa Mankalan koulusta luopumishetken asti. Tämän jälkeen täyttöaste nousee tavoitetasolle ja saavuttaa maksimitason tarkastelujakson lopussa. Tämä edellyttää kapasiteetin lisäämistä ja lisäinvestointeja.

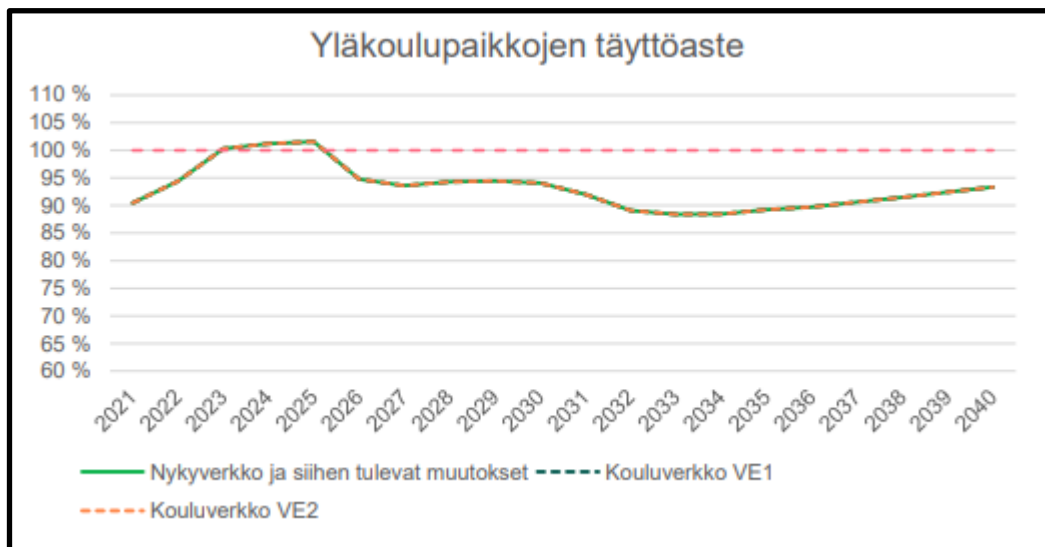
Vaihtoehdossa VE2 täyttöaste on puolestaan lähimpänä optimaalista 90-95% tavoitetasoa. Tässä vaihtoehdossa kapasiteetti on riittävä koko tarkastelujakson ajan, eikä tarvetta lisäinvestoinneille tule.

Kuva 16 Alakoulupaikkojen täyttöaste

Yläkoulupaikkojen osalta täyttöaste on esitetty kuvassa 17. Maksimitäyttöaste 95% ylittyy lähivuosina meneillään olevien rakennushankkeiden vuoksi, mutta tilanne helpottuu Järvenpään Yhteiskoulun rakennushankkeen valmistuttua vuonna 2026. Tämän jälkeen yläkoulujen kapasiteetti pysyy tavoitetasolla koko tarkastelujakson ajan. Palveluverkkoehdotuksilla ei ole eroavaisuuksia yläkoulujen kapasiteeteissa.

Kuva 17 Yläkoulupaikkojen täyttöaste

5.4.2 Taloudellinen vertailu

Talouden näkökulmasta kouluverkon VE1 tuo positiivisemmän vaikutuksen kaupungin kassavirtaan tarkastelujakson aikana. Vaikutus on 10 816 000€. VE1:ssä ei ole huomioitu palveluverkon kapasiteetin lisäämistarvetta tarkastelujakson lopussa.

Kouluverkon VE2 vaikuttaa kaupungin kassavirtaan tarkastelujakson aikana positiivisesti yhteensä 215 7000€. Tarkempi taloudellinen selvitys on esitetty oheismateriaalissa 2.

6 Osallistaminen prosessin eri vaiheissa

Kaikkia osallistamisesta saatuja tuloksia ja näkemyksiä on hyödynnetty sekä vaikutusten ennakkoarvioinnissa että päätösesityksen tekemisen tukena. Lisäksi osallistamisen eri muodoista esiin nousseita kysymyksiä hyödynnettiin osana palveluverkkoselvitystä. Osallistamisen myötä selvityksessä olleet skenaariot tarkentuivat ja laskelmat muuttuivat osittain prosessin aikana.

Henkilöstölle järjestettiin tiedotustilaisuuksia palveluverkkoselvitystyön eri vaiheissa. Tiedotustilaisuuksien yhteydessä oli mahdollisuus kysyä palveluverkkoselvitykseen liittyvistä asioista. Tiedotustilaisuuksissa esiin nousi lähinnä huoli henkilöstön tarpeesta ja kouluverkon riittävästä. Järvenpään väestökehityksen kasvun takia henkilöstön määrän ennakoitaan kasvavan tulevaisuudessa.

Vanhempainverkostolle esiteltiin palveluverkon selvitys- ja suunnitteluprosessia 16.9.2021. Vanhempainverkostossa työn pohjana olevat skenaariot nähtiin hyvinä. Ainoastaan varhaiskasvatuksen osalta Vihtakadun yksikön maantieteellinen sijainti kyseenalaistettiin palvelutarpeen kannalta.

Kuntalaiskysely toteutettiin 6.-20.9.2021 ulkopuolisen toimijan tuottamana. Kyselyyn saatiin yhteensä 1943 vastausta. Vastaukset käsiteltiin vastaajien eri rooleista: henkilöstö (12% vastaajista), huoltaja (81%), kuntalainen (7%). Eniten vastauksia saatiin Mankalan ja Anttilan koulujen alueilta. Voimakkaimmin kuntalaiskyselyssä nousi esiin Mankalan koulun säilyttämiseen liittyvät kysymykset. Tämä näkyy selvästi myös kuvassa 18 olevasta kyselyn yhteenvedosta. Kyselyn tulokset on kokonaisuudessaan oheismateriaalissa 5.

KYSELYN YHTIENVETO

- 1** **Muutokset, jotka liittyvät jonkin nykyisen toiminnon poistamiseen, koetaan negatiivisesti. Vastaavasti muutokset, joissa lisätään toimintoja, ovat toivottavia.** Yksittäiset vaikutukset eivät korostuneet, vaan vastaajat joko pitivät muutosta (lähes) kaikilta osin negatiivisena, tai suhtautuivat siihen kaikilta osin neutraalisti tai positiivisesti.
- 2** **Peruskouluverkon osalta Mankalan koulusta luopuminen nähtiin erityisen negatiivisena muutoksena.** Anttilan lisäsiiven purkamisen ja Mankalan koulun kunnostamisen nähdään olevan parempi kehitysvaihtoehto, kuin että Mankalan koulu lakkautettaisiin. Vastauksissa korostui huoli luokkakokojen säilymisestä kohtuullisena.
- 3** **Varhaiskasvatusverkon osalta huolta erityisesti herättää palveluverkon alueellisen kattavuuden heikentyminen.** Tähän vaikuttaa suoraan keskustan päiväkodista luopuminen, mutta näkökulma herätti huolta vastaajissa muidenkin esitettyjen muutosten yhteydessä.
- 4** **Satusaunan päiväkotia ja Vihtakadun koulua koskevissa kehittämisevaihtoehtoissa** vastaajat pitivät Satusaunan päiväkodin kunnostamista parempana vaihtoehtona kuin Vihtakadun koulun vapautuviin tiloihin siirtymistä. Vihtakadun koulun tilat vapautuvat joka tapauksessa vuonna 2022 opetuksen siirtyessä uusiin tiloihin.

Kuva 18 Kuntalaiskyselyn yhteenvedo

Nuorisovaltuustolle prosessia skenaarioineen esiteltiin 29.9.2021. Esittelyn pohjalta ei syntynyt keskustelua, mutta nuorisovaltuusto antoi oman kannanottonsa jälkikäteen. Tämä kannanotto on käsitelty muiden lausuntojen yhteydessä.

Varhaiskasvatuksen raati antoi lausuntonsa VE1:n puolesta. Perusopetuksen raati puolestaan lausui VE2:n puolesta. Molemmissa raadeissa jätettiin yksi eriävä lausunto. Koonnit raatien lausunnoista ja huomioista on esitetty oheismateriaalissa 6 ja 7.

Lausuntoja, kannanottoja ja selvityspyyntöjä saapui kaikkiaan kahdeksan kappaletta. Oheismateriaalissa 8 on esitetty koonnit saaduista lausunnoista. Selkeimpänä asiana esille nousi Mankalan koulun kohtalo sekä Anttilan koulun tilanahtaus. Lisäksi esiin nousi huoli henkilöstön jaksamisesta sekä ryhmäkokojen kasvattamisesta.

7 Suunnitelman seuranta, arviointi ja päivittäminen

Opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkosuunnitelman toteutumista seurataan vuosittain ja suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Laaja väliarviointi toteutetaan siten, että sen tulokset ovat käytettävissä seuraavaa talousohjelmakautta suunniteltaessa (käytännössä viimeistään vuonna 2025). Väliarvioinnissa arvioidaan palveluverkon kapasiteetti suhteessa päivitettyyn väestösuunnitteeseen sekä toteutuneiden muutosten vaikutukset (mm. lapsiin, henkilöstöön, luokkakokoihin, erityisen tuen palvelutarpeisiin, päiväkotien ja koulujen arkeen sekä kaupungin talouteen). Tarkasteluun sisällytetään mm. Kartanon yläkoulun, Saunakallion yhtenäiskoulun sekä Ainolan koulun ja päiväkodin saneeraus- ja rakennushankkeiden tarveharkinta, hankkeisiin liitettävät kapasiteetin korjaustoimenpiteet sekä mahdollisen käynnistämisaikojen arviointi.

Väliarviointi mahdollistaa lapsivaikutusten seurannan sekä oikea-aikaisen ja ennakoivan reagoinnin palvelutarpeen muutoksiin, alueellisiin painopisteisiin sekä kiinteistöjen korjaustöiden priorisointiin.

Oheismateriaalit

1. Väestösuunnitteet
2. Taloudellinen selvitys (Inspira)
3. Vaikutusten ennakoarviointi, varhaiskasvatus
4. Vaikutusten ennakoarviointi, perusopetus
5. Kuntalaiskyselyn koonti (Owal Group)
6. Raadin lausunnot, varhaiskasvatus
7. Raadin lausunnot, perusopetus
8. Koonti lausunnoista ja selvityspyynnöistä
9. Kiinteistöjen kunto